

Кыталанна орто-оскуоланын начальнай кылаастарга
завуфа Е. И. Спирidonova туһунан өр сылларга биргэ
үлүмүсбүт дьомо астанан турар:

—Үдэтигэр уртыг кинпилаах, бидниг аан бас таан үөрөннэг ололоро XI кылаас буоллулар. Кинилэр аштартаан үөрэххэ дьулуурдарынан уратылаахтар Учуутан бэйэтэ олоххо активнай позициялаах, оскундаа дааһы, нэбилтээк дааһы биир тутуах киби,— динилэр.

Евдоким Иванович 1985 синадлахха Шадринскийда-
дм педагогический институту бүтэртбэ. Тэбэ да алба-
тэ оюолоннор, бипр да сымс көтүпнэхэ учууталлаабы-
та. Изэни даус оюулуун Кэргэнэ Виктор Николаевич
— физкультура учуутала. Спирidonовтар түөрт ою-
лоохтор—ХI кылласка үөрэнэр Вина, абиататын, улуус-
ка бэллэр дуобатчыт Бүтүр Ловтисков курдук, дуо-
батчыт, бөсөтбөлгө бэркэ соннууур, II кылгаас үөр-
нөөчигинэ Маша нистынэр, бааһар, үкүүүлүүрүн тап-
тынар, ороһор нанин үөрэх бастыһынара Никита нирэ
үөл— дэлэ длоно.

—Евдокия Ивановна, тийа сирингэр олодор, үлээнир, учуутул, ийэ быһыһыгынан көрөлөххүнэ, хайаарыб?

—Тийг сэрэ үес сирдээр бэлтгэ тусна үүргэйдээх, уригтах, ол тэгэ уустугардаах. Холбоор, бичиги Китанилахыгтар араг суох, оном шарийлахыгтанин улууэ жинигтар барабыт. Обществений транспорт суох буолан, ол эрэйэ тбэх—кэтэни-манайын, дьонгон жордохуу. Үгүс оро тийгэ мөлтөх, огу кэмигэр эитэтэр усуллубуйата суох, жиникитин бу оролор шарйлах буолар куттактара улахан. Нэжилижигиттар 22 баахына

ханийайыстыбата бээр. Хамна да буоларын курдук, ки-
һилэр бэйэлэрин аймахтарын, чугас дьомшорун кытта
үлэллиргэ дьулуһалар. Онон оскуоланы сыга бүтэр-
биттэр үлэтэ суох буолуулара элбикр чинчилээх. Араас
обороо салаалары сайыннаран, бэйэлэрэ дьмала тэри-
нэи барыахтарын өйбүдүлэрэ суох, бөлбүттэрэ-жирбү-
төрө үгүс. Онон бабар-бабарыма, бааһынай биһтэр
үлэтэ суох буоларын. Салгыы үөрэниэн бигдэахтарга
ди бааһыныиыа шараата—хамнааа хэстэм эмэтэ кы
кэлбэт тым мала оботун төлөөн туран үөрэттэрэр кыа-
ба кира, спонсор көрдөхүөхтэрин, тэриэлтэи кытта
дуугабардаһаахтарын эмиз кыаллыбат. Ыччат доруу-
бай олохтон тэийитэ, ырыгыга, онтон да атын түктэри
дьаалдыкка умышаныыта итинтэн эмиз төрүттээх.

—Хамнас кэмнiгэр хэлбэтэ, наадийныга толору элнэттээбэтэ барыбцынгар да биир тутаах проблеманан буолла. Эһиги ниссэн уурутал, элбэх оролоох дьол хайдах тийэн-түгээн олоһонут?

—Бийнхээ улахан көмөн нийлээх арам огтороллор, кинилэртэ мэхталдыт улахан, Ох иһин мин оёолонго баран сотору буолат үлэбэр тахсабын, бу билигин кырам Витазий сэттэ ыйдаах да, үлэһин сымдаабын. Төрөншүттэртит пенсиялара ханнаа тардыллар түгэнигэр ылбахта айыраата. Бэлэбит кэтэх хаһаайстыбалаахпыт—сүөһү, сибииниэ, кууруһа, огуруот. Сайынам төһө кыайарбатынан оттуубут, сир астаан, тэллэйдээх хаһаанабыт. Дьэ ити курдук. Оттуур техникадаахыт буоллар абырмына эбиһит, билигин барытын илэниһи сөгөтүөлкэлиһит.

—C O H H E I O H O H T I O H O H E K H O C H E H H A H H E K H M I C H T H E C H O T Y

—Тухгалар да айылдаа айлдарытын сөбүлүү-
бут. Мам ийин 28 күнүттүн айылаа аьло буолабыт,
мунхалыбыт, сир астымыт, үлөлөмбт. Адабыт ас-
тымырын сөбүлүүр, улааттар жинин үтүктөн кууларана
суох асчытар. Эбэбит кистэнэр буолат, билагня итин-
дэ асчылардыр, балдарын

—Сага дэлгэр хилээрээ сүлдээр эвчнэгт. Уугуудад
ларга амлаллах суудан, элэр мал да киэнгээг туулан
халхит дэл.

—Суох. Мугуталларга бэрилээр суудаттан да, элэр-малларга бэрилэртэн да мугут-халча кыллан туһаны-матахпыт. Арайах ахсаанынант нуруоттарга көрүлөр, өспөтүнүнэн туһаныахпыт дуу дини ыйыталасымпыт да, улуска ону ким да билбэт. Адабыт омугунаа эбэн-нэ, дордодуһа, Миннайга одороллор.

[illegible]

М. МИХАЙЛОВА.

СОБОЛОРБУТ СУРУИАЛЛАР

ДЫКТИ, КЭРЭ КУОРАТ ПАРИЖ

Омук талын олимпиадыгар ситинилээхтик кыттан, Францияга барар эиэстэммиппүт. Саха сириттэн барыта 15-һиз буолан сырыттыбыт. Сыраларан куйаастаах от ыйын 29 күнүгэр Москва Домодедово аэропордугар түспүппүт. Измайлово гостиницкага биэр хондоот, Парижка көппүппүт. Шарль де Голь дэн Франция бөдөө аэропортарыттан биэрдэстэригэр түспүппүт. Бийигини Леколь де Ром-оскуолатын бас билэр М.Каменский көрсүбүтэ. Бу оскуола Нормандия провинциятыгар баар.

Хөстөргө 4-түү гимнаст түрэлтнэртээ Бийиги Күнэй дини биелгэ: ижин италянканна кытта ололдулут. Нэ итгэ жүнүгэр биридинлээн бөсхэлдэттилер, тестиrowанне уонни дуэированне өтөрдүүлэр. Түмүк тайааран кылвастарынан араардылар. Бийиги 12-күз буолан бири кылваста: түбөһөн күнүгэ 3-тин чвас үөрзинибиит. Араа төмөрө төһө кыллартынан дэлхэтэ кэлэтэриин, суруйарын. Ол быһыгытар алынныбит, ооннууубут. Бэйлэг талгынан сагыарарыт көңүлүмизт. Онон тылы билиит олус эбиннибиинит. Учууталларбыт бийнэхэ олус мэтэстиик, судургутук сыйманныаспыттара. Үөрэх кэлииттэн араас дларыт дэлхэт. Мин ордук сөбүлээн баасосииттэн сөтүрлөөтүнн уонна спорттоттотт ооннуууларга кытынным. Нэлдэлэбэ 4 күн үөрэнөбит, атын күннэргэ эс күрсөйөлөргө сыйдыабыт.

Нормандиягийн Париж дээрн автобуунаа 2 цага айнашлагын. Аутарар Елисейсий холуунаа автобуунаа күүдэйдэтибигт, ааи дойдауга бишр өгчю билээр Триумфальний арка аттыгар халтыснаа түстүбүт. Сена өрүс элбэх нуостадарыгтан бишрдэстэргэр Алексэндэр IX эата өнүридэлбигт эбит. Күүдэйдэтар баржа

пин муосталар аниыларынан бытаанык устак куорат дуодула көрдүбүт. «Дисней-Ленд» паркага сириттин быт, киши күнү была көршөй бүтөрбөз элбөх аттракционнардаах. Магайымыннармыгар Дисней-Ленд сувенирларын атымылылар. Хазартыскага түстүбүт, сылайыах-пигилар диэри Диснейн көрдүбүт. Үс платформалаах, 320 метр үрдүктээх, 1889 сыллаахха быыстанкага анинан тутулулубут Эйфель башыата хаас мэндэмээни ахсын бардаах, рестораниах, сувенирдары атымылар магайымыннаах. Нотр-Дам—былыргы тутуу, 1163 сыллаахха сабаллаан баран 1200 эр сыллаахха бүтүрбүтүр. 130 метр уйуунаах, 50 метр кэтиттээх, 35 метр үрдүктээх олус кэрэ көстүүдээх тутуу.

Луур музейгар ариас үйлэртэ суруллубут харты-
калары көрдүбүт. Аалтырар Джоконда эмиз баар.

Параж дьон-сэргэтэ сэлэрийдэ танилалара бу-
дуо дэбисинит, кудайаа бэрднтээн дуу, улаханнын
кэралын, майканын, футболканын сымдаллар. Фран-
цузтар тагас киһиэхэ бэбэтитэр табыгастаах, үчүгэ-
йдэ сананын сымдаларыгар сөптөөх булдуохтаах дини са-
нааларытар.

Кэлэрбит сагана сезон сабыланыта буолбута, араас омук тылынан спектакль көрдөрбүһүт. Билин кылаас французскайдым иллалыһыт. Мин «Сайын» дигэн үгүһүү төлөрбүһүн кэрэхсээбиттэрэ. Үөрэмийинит туһунан сертификат биэрбиттэрэ, киниэ дискотека буолбута.

Бу сэлдэбыг аэмнэрин өрүү өлүү-самы сэлдэмым. Олохор маньык үтө түгэни бэлхтүбиг учууталарбар Филиппова Евдокья Афанасьевна, Макарова Валентина Григорьевна мяхталбын тээрлэбин.

Аня НОГОВИЦЫНА,
Мугудай орто-оскулатын VIII кылаанын
үөрэнзочита.

«Чэчирдэр» кыайдылар

Үрдүкү кылаастар кыргыттарын «Чечер» кулууптарына уюна спордунан даярктанар ийелер икин ардыларыгар волейболга күрэхтэнин буолан аста. Ийелэр хамандыаларын окурала математикада учуутала Елена Семеновна Парфенова, оттоп кыргыттар хамандыалары Оксана Местяникова баһылаандар-көһүлэттэндэр.

Үе партизны-соиниоотулар. Сийн-агааг дэмгэр орто-
ку кылаастар кыргыттарын түнэр «Кэскил» кулууп
кыргыттары спортвалы тугас модатын рекламалатил-
лар. Онно сайынны, хайиардымга, физкультура урук-
тарыг, похолтарга, эскурсияларга катилдэр спортвалы
костуумнэр нөрдөрүүлүнүдэр.

Үнүс партия ураты тинчтыгынаах буолла, са түмү-
үгөн кырыттар хамаандалара кыймыллаах тахса,
иал бириһинэн бэлэттиһэ. Ийэлэр хамаандалара б-
лиги ыгырыдытын өбөөн калыбыгар уокка көхтөө-
үк кыттыбыттарын иһин грамотага, бириһинэн аа-
араадалаһа.

Алена ОЛЕСОВА,

Қытазнах орто оқсудатын VIII кылафын
уырызырынтэ.

Табааристыбалара үрэлэн үрүү-тарваа барьхартыг-
тан Болтоного сибилниги туругуан 15 баанынай ха-
нэйштыбета баар буолла. Баанынайдар үлэлэри-
хамнастари, эгин араас күкүтэ элби туар кыһа-
баларын, туруорсуударын соххо сараттан хаһаанысты-
банный, төрийэр үлэс өр сэл эрдлибит саллаааччы
зоотехник идэлэх Любовь Степановна Нихеялова
председательтэх ассоциация сурунуур.

Мин Болтоного тахса сийдэн ассоциация председатели кытта көрсөй үлээн-хамнаһы бэлсэр санааларым Любовь Степановна куораттаабыт этэ. Нэһилиэк дьахталлтан баһылыга Алексей Михайлович Слепцов: «Биһиэхэ «Бэттиэм» дини баһынай халһайысхыбата баар ойо «Семьттарын»»,—диэбитэ.

Ийн хайвэртайгаа салайлагчдын Ефремов Николай Николаевич III-йү гаража бараарь турлизын олбурун айлар хуу-утарь нэрүстү Ефремовтайх бэйлз буслай базилнай хайвэртайбатын тэринэн үлээзэбэтэрэ дот курдук бадларь сал буолубт. Онуку харахха бэрэдиллэр гына билдэл-көстө сайла идиктэр.

— Түүх сонун юмнэй? От-мэс тийшлэе сэбэлэниинь.—
дизэ сэбэлэниэр Николай.—Иккн техника турар санга
гараж туттан кириэри сымдаабыт. Аны бу куннэргэ
гос-саадыска туттарыахтаах элпүтүгээ киинэ буюунары

„БЭТТИЭМЭ“ ХАҢААЙЫСТЫБАБА

Бүүлэрин ахлаастаабат дьоннор эбит. Чэ, холобура
эспыт савс коммунальнай өнгөнөн туһамар учуутал
ларга тыаттан мас киллэрэн эрбээн, дьыллэрин таһыгар
саһааннаан бөөрбөттөр, биллэн турар, дуогабар бы
һыттылаан. Ити 150 кубометр саһаагыга күн бүгүнүгэ
дээрн биэр солкуобай хамма төлөһө илтик. Аны быһы
сыйын бэс ыйыттан садалаан учуус киининээбди арым
сыйаар бааһымнай хаһааһыстыбаларымтан уонна иһи
дизиньээтэн туттарыахтаах үүтүрүн биллэргэ дээр
таһар. Маннааха юбилейиннээ махталын этэр. Ы
Чолбонович Иванова юбилейиннээ махталын этэр. Ы
анараа өртүгэр эт-үүт комбинатынаабы арым сыйа
сууллары хайан үлэлээбэт буолуоруттан Гаврил үүт
Мугудайларын арым сыйаар тиэрдэр.

гос-саяасна туттармагтаах этин, үүтүн баялганаары эрэллэхтина толорор кыахтаах. Билдл кыстыкка 60-ч мяха сүөлүтүн, итиннээбэр эр абылх сымгытан сымгаарар туһугар түбүүрээлэр. Билнтин чөлчөкит суох алоохко кииндэртэн итинтэн ордук өссө туту эр абылх?

П. СЫРОВАТСКАЯ.

ХОМОБОЙ ТЫЛЫНАН КЭПСЭЭТИЛЭР

Надя КОЖУРОВА,
гимназия XI кылаанын үөрэнээччиге.

● КИИНЭ ҮӨСКЭЭБИТЭ 100 СЫЛЫГАР

БИҒИГИ КИНОМЕХАНИКАРБЫТ

СТУДЕННАР ЭМИЭ СӨБҮЛЭНЭЛЛЭР

ДЬОКУУСКАН, СГУ састаабыгар хиирэр сага эконо-
мической институт бастагы ректорынан экономической
наука кандидата Анатолий Попов буолла. СГУ
учебай сэлбиэтин чилиэннэрэ киин кандидатуратын ийин
биир санаанан куоластаталар. Студенттар эмиз сөбү-
лүбүдүр. Анатолий Афанасьевич аатын кытта бастаан
экономической факультет, онтон экономической инсти-
тут төрүдүмүтэ иккэ сибээстөөх. Киин быларынан де-
лаллар конкурстарын кыайымдыада буолбута.

CMA.

мөталарынан, мяхтал суруктарынан наараалаадымыта. Ада дайду сэриини кыттылаада, кинэ уэтин ветерана Алексей Трофимович билегин дайтуугар Сызган бочуоттаах сыныалаанга олорор.

х х х

Алексей Дмитриевич Картузов 1939—1942 гг. оршуулнаары Культура дундигер художитинан, 1941—1943 гг. Одуудуун ослулатыгар воевругунал улэнэ-бита. 1943 г. бс мйыгар армива мышырлаан илннген фронтга барбыта. Монголижанан, Маньчжуринан сулуусналан японской милитаристары утары сэрннг кыттыбыта. 1946 г. бс мйыгар демобилизацияланан дойдутугар эргилэн кэлбит.

1953 сэлдэлд Дьюкуускайдаа кинемеханикада бэлэмшээр уншлсны бугтарай дойдутугар кинемеханиктын сэлдэл кинемеханикада оромшинуур курсу бараан, оройуонга 7 сэлд устга бу идэтинээр үлэлээби-
т.

29 сая устата-үтүү суубаастаахтык, таһарымлаахтык үлүлээбэт хиниз ветерана «ССРС кинематографиятын туулуна» зиягынан бэлэтээмиз, ССРС Кинематографиятын Государственный Комитетын, култура үлөһүтэрин профсоюзун КК Бочуотунай грамоталарын икки төгүл наараалалаамыз. Оройон, республика албах Бочуотунай грамоталарын, Махтад суруктарын илбита. Элэр сааһыгар 40-с-50-с сылларга хайышарга, илосиледна республикага тийэ билэр спортсмен.

Снимоктарга: А. Т. Макаров (хажаһа) уонда А. Д. Каргузов.

Энхэрхэй!
nan! Оhyокай.
Энхэрхэй!

Александр КОНСТАНТИНОВА.

1964 сндалахда Дьюкуускайга киномеханиктар ос-
суолаларын үөрэнэн бүтэрбитим. Калинин икки тугул
идэбин үрдэтэниэн, бастагы категориялаах киномеханик
буолбутум. Марадига, Чурапчытаагы Культура дызети-
гэр, онгон кыһалыктарта киномеханигынган үлэлээби-
тим. Эр сндалах сэнэй үлэм, доммунал-сэргэбинэн,
правительствонан үрдүктүк сыналлымыттын бэлэбин
цоллоох киһини аарынахын сеп. Ол курдук, идо-
бинэн—киномеханигынган үлэлээбит кэмэр Үлэ Кыһыл
Знамята орденнэн, «В. И. Ленин төрөдүтэ 100 сн-
ли бэлэттэе. Кыһыныыах үлэтин иһин», «Үлэ вете-
ран» медалларынган кыһараадалааһынган, үгүс гра-
моталарынган, махтал суруктарынган бэлэттэммитим.
Искусство бу дыһулунаах көрүгэр үлэлээбиннэни
билигин да кнэ тутта саныыбын.

